De promotie

Herman Brusselmans

de PROMOtie

2025 Prometheus Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

© 2025 Herman Brusselmans
Omslagontwerp Kris Demey
Foto auteur Koen Broos
Binnenwerk Mat-Zet bv, Weesp
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 5882 8

Als je promotie wilt voeren voor een boek, moet je dat boek eerst schrijven. Daarom dacht ik: welk boek zal ik eens schrijven, teneinde er vervolgens promotie voor te kunnen voeren? Niet dat ik graag promotie voer, maar als je het niet doet, is er geen belangstelling voor je boek, en zou de verkoop kunnen tegenvallen. Ik hou van een grote verkoop van m'n boeken. Ik wil niet per se rijk worden of zijn, maar ik wil wel wat geld in kas hebben, om er cadeautjes van te kopen voor m'n vriendin en m'n jonge zoon.

Ja, welk boek? Ik had al vele romans, essaybundels, toneelstukken, reportages en verzamelde korte verhalen of columns geschreven en gepubliceerd, maar

in die zooi had ik nu even geen zin. Poëzie! Welaan dan, ik zou een verzenbundel schrijven. Dat is niet moeilijk: je zet een gedicht of vijftig op papier, maakt daar een boek van, en 't is in orde. Als je ongeveer zeven gedichten per week schrijft, dan heb je je bundel klaar na circa zeven weken, ongeveer een kleine twee maanden. Dat zou moeten lukken. Ik ben geen liefhebber van poëzie, al zou dat me niet tegenhouden. Vroeger, toen ik Nederlands studeerde, had ik poëzie gelezen, daarna nagenoeg nooit meer. Als je er een seconde bij stilstaat, zorgen gedichtenbundels vaak voor papierverspilling, en wordt zowel de schrijver als de uitgever er geen cent wijzer of rijker van. Tenzij de uitgever, maar vooral de schrijver, voldoende promotie voert voor de bundel. Dat was ik van plan.

Eerst vijftig gedichten schrijven. Ik besloot om aan een gedicht per dag drie kwartier te wijden, terwijl m'n zoontje in de crèche was of op de middag thuis in z'n park sliep, en m'n vriendin ofwel zich op haar werk bevond, ofwel zich bezighield met haar telefoon of iets anders in een kamer boven of beneden. Overigens mag je tijdens het schrijven van een gedicht gerust gestoord worden. Dichters die dat niet willen

zijn allemaal, van de eerste tot de laatste, slechte dichters, wat ze ook zouden zijn als ze wél gestoord werden. Mij kon het niet schelen dat m'n zoontje wat vroeger wakker werd en begon te brabbelen, of als m'n vriendin de huiskamer, waarin m'n IKEA-bureautje staat, binnenkwam en zei: 'Wil jij 'ns naar De Klusjesman bellen, de blauweregen aan de voordeur moet gesnoeid worden.' Het is effectief zo dat je blauweregen geregeld moet laten snoeien, want die plant, die eerder een soort boom is, groeit als een gek. Zelf begin ik er niet aan, of ik zou in m'n poten zagen of hakken, en daarom laat ik het doen door een werknemer van de firma De Klusjesman. Ik ben eigenlijk een voorstander van met wortel en tak uitroeien, maar m'n vriendin vindt blauweregen mooi. Toen ik daaraan dacht meende ik op voorhand een titel voor m'n poëziebundel te hebben: *De lelijke blauweregen*. Ik was er al meteen niet erg tevreden over, en nam me voor om later een betere titel te verzinnen.

Toen ik ongeveer in het midden zat van m'n eerste gedicht, getiteld 'De zomer van '91', werd m'n zoontje wakker en begon leuk te brabbelen, en kwam m'n vriendin binnen, die niet over de blauweregen repte, maar wel zei: 'Wil jij de vaatwasser uitruimen?' Zij

haalde ons zoontje uit het park en knuffelde hem, en ik liep naar beneden om de vaatwasser uit te ruimen. De tweede helft van 'De zomer van '91' zou ik later wel schrijven. Een vaatwasser moet nu eenmaal uitgeruimd worden, en het is niet altijd een vrouw die dat moet doen. Dat is althans, als feminist, m'n mening. De tweede helft schreef ik uren later, terwijl m'n vriendin op de bank in slaap gevallen was, en ons zoontje genoot van z'n nachtrust in z'n kamer boven. Ik vond 'De zomer van '91', voor zover ik er verstand van had, geen mis gedicht. Soms rijmden een paar woorden met elkaar, soms niet. Wat ik er leuk aan vond was dat m'n moeder erin voorkwam, in haar mythische bloemetjesjurk. In de zomer van '92 zou ze overlijden, het ergste nekschot in m'n leven tot dan toe.

De dag daarna was Michael, zoals ons zoontje heet, naar de crèche, en was Thera, de naam van m'n vriendin, gaan zwemmen in het Van Eyck-zwembad. Ik zette me aan het schrijven van het tweede gedicht, getiteld 'De doelman van Dikkelvenne'. Dat kwam zo: eerder die dag was ik naar de Poolse winkel geweest, waar alle producten inderdaad in het Pools zijn gelabeld en beletterd. Ik zou enige zakjes nat voer voor

onze hond Bert kopen. Dat deed ik. Op weg naar de kassa werd ik staande gehouden door een man met een baard, die zei: 'Wie we hier hebben, Walter Waterschoot, ik zag je laatst nog op tv.' Ik zei dat ik dat niet was, maar wel iemand die erg op mij leek, de imitator Ferdy Smal. 'Ach zo,' zei hij, 'ja, iedereen heeft wel een dubbelganger.' Hij ging door met lullen en tijdens deze monoloog kwam ik aan de weet dat hij havenarbeider was, dat hij in Zomergem woonde, dat hij speciaal naar Gent en deze winkel kwam om Poolse worst te kopen, volgens hem de beste worst ter wereld, en dat hij voetbalde, als doelman van het elftal van het dorp Dikkelvenne. Tevens zei hij dat z'n vrouw gestorven was aan longkanker en dat ze nooit een sigaret had aangeraakt. Ik condoleerde hem, waarop hij zei: 'Ze deugde niet. Ik heb om haar geen traan gelaten. Ik bedankte haar longen. Ik bedroog haar toch al met een buikdanseres uit Drongen.' Ik vroeg me af of het begrijpelijk was dat deze man zich van de uitdrukking 'Van de doden niks dan goeds' niets aantrok, mede omdat hij een dode had bedrogen met uitgerekend een buikdanseres. Ik besloot dat vele doden bij leven sowieso niet de moeite waard waren geweest om ze níet te bedriegen. Toch stond de

man met de baard me niet aan. Het was de baard die het 'm deed. Ik vind baarden afstotelijk, en ze zitten vol ouwe soep, bolognesesaus en stukjes prei. Ik liet deze kerel achter, en liep naar huis. 'De doelman van Dikkelvenne' werd een gedicht over mensen die het afgestoten worden in zich dragen.

Thera kwam terug van het zwemmen en had in één moeite door Michael van de crèche gehaald. Ik begroette vol liefde m'n gezin. Thera vroeg niet of ik een gedicht had geschreven, hoewel ik haar verteld had over m'n plan om er iedere dag één, of bij nader inzien zelfs meerdere, te maken. Trouwens, gedurende de vier dagen daarna zou ik het schrijven stilleggen, omdat we op citytrip gingen naar Antwerpen. Je hoeft niet altijd naar het buitenland voor een citytrip. Er zijn city's genoeg binnen de eigen grenzen. In wezen zou ik ook in Antwerpen, met pen en papier, gedichten kunnen schrijven, maar ik nam me voor om dat niet te doen: ik zou de hele Antwerpse periode louter aan m'n gezin besteden. Een man en zijn gezin: één strijd.

Als je op reis bent zonder te schrijven, betekent dat geenszins dat je niet kunt nadenken over wat je later zult schrijven. En zo kreeg ik materiaal in m'n hoofd

voor drie gedichten: 'Strookloos Gaza', over de vuile oorlog, 'Kerstmis in de woestijn', over eenzaamheid, en 'Een muis vertelt', over dieren. We bevonden ons in The Raven Hotel in de Lange Nieuwstraat in Antwerpen, en daar stonden een wiegje voor Michael en een mand voor Bert. In de paar vrije dagen die we hadden, bezochten we de dierentuin, galerij De Zwarte Panter en een hondentrimsalon. Tevens gingen we lekker eten in 't Hofke, bestelden we roomservice en kwamen we niks tekort. Het deed ons deugd, en behoorlijk tevreden arriveerden we thuis, waar ik in één ruk, terwijl Thera en Michael en Bert sliepen, de drie gedichten schreef. Ik schreef er nog een gedicht achteraan, 'Blanke verschillen', over Abu Abu, die te lijden heeft onder onrechtmatigheid, zoals onder andere blijkt uit de verzen: 'Abu Abu wordt steeds kleiner dan verwacht/ En door de witte reuzen altijd min geacht'.

Ik nam een kop koffie, alweer was een dag voorbijer dan welke dag ook. Ik was moe, en wilde nogmaals van de sigaret af, terwijl ik er een rookte op het koertje. Ik haalde bij mezelf enige herinneringen op aan het bezochte Antwerpen en sloeg ze op. Man, vrouw, kind, hond. Niet vergeten. De nacht was mild, en de

geluiden buiten klonken als proza, wat positief is. In de verte blaften twee honden, en een derde deed mee. Ik moest me verbijten om niet meteen naar boven te hollen en een gedicht te schrijven over honden. Maar ik had al een gedicht over dieren, met name over de vertellende muis. Als ik een tweede of een derde of een vierde gedicht over dieren wilde schrijven, zou dat nog wat moeten wachten. In een bundel van vijftig gedichten is afwisseling aan te raden, zo niet noodzakelijk.

In zes dagen schreef ik de gedichten 'Bijtijds verloren', 'Woord en ontkenning', 'Zevende oneindigheid', 'Raad wat er te raden valt', 'Vissers zonder boot', 'Klimmen naast de berg' en 'De helft van de zaak'. Ik stuurde een e-mail naar zowel m'n uitgever Rinus Boter, de baas van Uitgeverij Tornado in Amsterdam, als naar m'n redacteur Mark Meijer: 'Rinus en Mark, ik ben bezig aan een boek met vijftig gedichten. Een titel heb ik nog niet. Ik denk ermee klaar te zijn over twee maanden. Dat jullie weten dat ik bezig blijf. Vrgr, Walter Waterschoot.'

Al snel stuurde Mark een mail terug: 'Beste Walter, groot nieuws dat je aan poëzie werkt. Ik kijk er zeer naar uit. Houd me alleszins op de hoogte, en als ik iets

voor je kan betekenen, heel graag. Alle goeds, Mark.'

Ook Rinus stuurde een mail: 'Walter, prima. Hoeveel gedichten heb je al?'

Ik schreef: 'Dertien.'

Hij schreef: 'Dan wordt het tijd dat we aan de promotie beginnen te denken. Ik doe het nodige. Rinus.'

M'n zoontje Michael is fantastisch en lijkt op z'n moeder. Maar op mij lijkt hij ook. Hij kan heel blij zijn, en boos, en voortvarend, en angstig, en in zichzelf gekeerd, en expressief, en sociaal, en slaan met z'n knuistjes naar mensen. Die mensen kunnen iedereen zijn, ook ik. Ik schreef derhalve het gedicht 'Zonen en facetten', waarover ik niet ontevreden was. Hoewel er met Michael een hele hoop nieuw leven in mijn oude leven is binnengekomen, zou ik natuurlijk ook één of meerdere gedichten moeten wijden aan de dood, waarvan de noodzakelijkheid m'n bestaan in de ban houdt. Ik schreef er alvast één: 'Crematie op Aswoensdag'. Het leek me dat deze titel al bestond. Ik weigerde om het op te zoeken. Even later zocht ik het toch op. De titel was op het internet nergens te vinden. Ik probeer om m'n titels exclusief te houden, en zal niet snel een boek of een verhaal of een gedicht

pakweg 'De donkere kamer van Damocles' noemen.

Het was nogmaals nacht. Thera sliep op de bank, Bert naast haar, en Michael sliep een verdieping hoger in z'n bed. Dit huis heeft vier verdiepingen en een kelder. Het is zodoende een groot huis. Ons vorige huis, het kleine doch gezellige loftje, had geen plaats voor een vierde gezinslid. Thera, Bert en ik hadden er zonder veel problemen kunnen wonen, maar met Michael erbij was de ruimte veel te beperkt geworden. Ik dacht nog vaak aan het kleine doch gezellige loftje, waarin ik drieëntwintig jaar had verbleven. Het rook er naar sigaretten, het rook er naar opgebouwde verledens, het rook er, geloof ik, naar mij. Ik schreef er de dag nadien een gedicht over: 'Geel en grijs en vrolijk'.

Op straat werd ik wel eens aangesproken met de vraag: 'Ben je je haar terug aan het laten groeien?' Ik had zevenendertig jaar lang lang haar gehad, en toen liet ik het kort knippen. Maar jawel, vervolgens liet ik het weer groeien. Ik schreef er een gedicht over: 'Een vertrouwde schedel', met de verzen: 'Haar groeit door na het sterven/ Dat mag de lengte ervan niet bederven'.

Het viel me ondertussen op dat ik redelijk eenvoudige poëzie aan het schrijven was, wat me niet te-

genstond. Alles en meer dan alles is al ingewikkeld genoeg. Het gemak dient op de hoogste troon te zitten. De rest is ellende, geweld en leugens. Ik wist dat ik zomaar wat zinnetjes zat te schrijven, in de windstilte, terwijl buiten de storm woei, en ik wist evengoed dat ik niks anders kon doen, vooral niet iets wat redding kon brengen. Thera werd verpletterd door wat er op de wereld gebeurde aan verschrikkelijke dingen: ze sliep er slecht van, vreesde voor de toekomst van Michael, en vroeg zich af waarom ik zo apathisch bleef. Apathie ontlast je volgelopen brein. Apathie trekt je weg uit honderd moerassen. Apathie laat je, tot je opluchting, zomaar wat zinnetjes schrijven en probeert je te laten beseffen dat dit niet nutteloos is. En jazelfs zorgt apathie ervoor dat je voor een boek promotie voert alsof het werkelijk even nodig is als het schrijven ervan. Maar apathie maakt ook ongelukkig. Als je apathisch bent, durf je de buitengrenzen van je innerlijk niet meer open te stellen. Ik schreef er het voor de hand liggende gedicht 'Buitengrenzen van je innerlijk' over. Overigens ben ik niet altijd apathisch, want ik vind: elke dag zou je dolle seks moeten hebben om het leven, of wat ervan overblijft, te vieren. Maar Thera is zo moe, zo verontwaar-

digd, zo bang, zo betrokken en zo uitgeput naar lijf en leden dat ze het niet kan opbrengen om elke dag dolle seks te hebben.

Ik schreef over de bijwerkingen van deze materie het gedicht 'Huil niet, liefje'. Zou dat de titel van de hele bundel kunnen worden: *Huil niet, liefje*? Ik meende dat deze titel te soft was, te alledaags, te weinig een stomp in de maag. Ik schreef het gedicht 'Amoeben en hun andere cel'. Dit handelt niet over dieren, maar over bipolariteit. Dat is een materie die me boeit, ook omdat Thera vreest dat ik bipolair ben, met al m'n stemmingswisselingen. Ze vroeg me zelfs om een psychiater op te zoeken. Dat deed ik. Na één sessie kwam ik van haar niet te weten of ik werkelijk bipolair ben of niet, maar een tweede sessie wees ik af, omdat ik de eerste te duur vond, 67 euro voor vijftig minuten. Thera drong erop aan dat ik toch een tweede keer naar de geschoolde vrouw zou gaan, wat ik afsloeg, met als verklaring dat ik ondertussen zelf had uitgevogeld dat ik geenszins bipolair ben, wat Thera niet volledig geruststelde.

Ik neem het schrijven van poëzie vanzelfsprekend zeer ernstig, zoals ik het schrijven van alles altijd ernstig heb genomen. Het is immers een vak, en als je je

ermee bezighoudt, moet je ernaar streven om een vakman te worden, te zijn, en te blijven. Het is wel zo dat ik het plots beu kan worden om verder te schrijven, en dan stop ik, drink een kop koffie, rook op het koertje een sigaret en probeer mezelf ervan te overtuigen dat ik niet de grootste verliezer ben die de Vlaamse letteren ooit gekend hebben. Ik drink veel koffie, en rook weer een aantal sigaretten. Het koertje is een van m'n favoriete plaatsen op aarde geworden. Ik schreef er een gedicht over, 'Waar je kunt ademen'.

Ik kreeg een mail van Rinus Boter met de vraag of de bundel vorderde. Ik antwoordde bevestigend, en hij zei dat de bundel zou worden gepresenteerd in de zomeraanbieding, en dat er zo snel mogelijk een titel, een flap- en foldertekst en een omslag moesten worden bezorgd. Ik zei dat ik aan dat alles werkte. De titel zou wel vanzelf verschijnen, een flap- en foldertekst schrijven duurt een halfuur, en ik zou m'n vaste vormgever Jan Kroonberg bellen voor een afspraak omtrent het omslag. Rinus schreef nog dat we van de bundel een succes zouden maken, zeker als de promotie op wieltjes zou lopen.

Diezelfde avond, terwijl m'n huisgenoten weldadig in slaap waren, zat ik aan m'n IKEA-bureautje eigen-